

Izhaja vsak dan ob 3<sup>h</sup> pop.  
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . Din 10<sup>—</sup>  
po pošti . . . . . 12<sup>—</sup>  
za inozemstvo . . . 22<sup>—</sup>

Oglasi po tarifu.

# LJUDSKI DNEVNIK

Glasi Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim  
vprašanjem je treba priložiti  
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.  
Telefon št. 119.

Uprava: Sodna ulica št. 5.  
Telefon št. 423.

## VERA IN SLS.

Vera je kakor čisti vrelec, iz katerega zajema človek zdravje in tolažbo. „Pridite k meni vsi, ki ste obteženi . . . in jaz vas bom poživil.“ Tako je govoril naš Zveličar. In kdaj nam je bilo vere bolj potreba, kakor danes v razdrapanih, težkih razmerah, ki jih je vstvarila svetovna vojna? V tem pokončevanju in pustošenju niso propadale samo materialne dobrine, ampak še veliko bolj duševne.

Vero posreduje Cerkev po svojih služabnikih.

Pri nas pa se zdi, da je pred vero — Slovenska Ljudska Stranka, torej institucija, ki sme po mnenju mnogih, rabiti vsa sredstva, samo da doseže svoj politični cilj. In ta sredstva rabi tako, kot bi jih ne smela rabiti niti svobodomiselná stranka. Prej ali slej se bodo ti grehi kruto maščevali nad ljudstvom.

Najprej laži. Kolikokrat smo že dokazali, kako grdo in zavestno so lagali. Naj navedemo en sam dokaz za to. V članku „Škofje in politika“ sporoča pisec izjavo starega gospoda, somišljeika SLS, češ, da ne lažejo samo oni, ampak da drugi lažejo še bolj. Torej sami priznavajo, da lažejo. Ni dvoma, da se v vsaki stvari prej ali slej izkaže resnica. In takrat vselej izkupi lažnjivec svojo zasluženo kazen, ker se prevarani maščuje. In posledice za vero? Ali je to primerno sredstvo za duševni prerod?

**Duhovniki zanemarjajo svoj poklic.** Javljajo nam slučaj, da so ta teden prinesli v neki župniji otroka dva krat h krstu, pa niso dobili doma ne župnika in ne kaplana, ker sta bila oba na agitaciji za volitve. Kaj bi bilo, ako bi n. pr. umirajoči želel zadnje pomoči, ki bi jo lahko še prejel, ako bi se gg. duhovni zavedali poklica?

In še **Marijine družbe.** Prej kot vsako drugo društvo je poklicana ravno ta organizacija, da goji srčno kulturo in propagira obvladovanje strasti. In ravno to organizacija so že ponovno izrabili, da je šla razbijat — volivne shode. Ne samo moški, tudi ženske. Na eni strani uče samozatajo, na drugi pa prakticirajo sovraštvo in netijo strasti.

In kaj naj rečemo o tem, če s župnik na prižnici spozabi in za sklep na pastirski list udari po naši stranki!?

Očitajo nam, da je naša stranka povzročila nepregledno škodo, ker je udarila po duhovnih. To pa ni res! Udarila je po političnem klerikalizmu, ki se spozablja tako daleč, da mu je stranka in politika več kot vera, katero v osnovnih resnicah tako kruto žali. In vse to na ljubo tako koptupni stranki, kot je SLS — najhujše zlo slovenskega naroda, kakor jo je po pravici nazval dr. Šusteršič. Ali ni dolžnost vsakega, da nastopi za resnico in štiti svoje najdražje, svojo vero, ako pozabijo nanjo tisti, ki so za to poklicani?

**Vera na Slovenskem trpi.** In tudi za to se moramo zahvaliti SLS.

Te dni so prinesli slovenski listi pod parolo „bogokrunstvo“ citat iz mariborskega „Glasnika presv. Srca“, iz katerega logično sledi, da je vera in SLS — eno in isto.

Gospodje, nikar!

Prispevajte v naše sklade!

## Pogajanja v Nišu pred sklepom.

Niš, 15. marca. (Izv.) Včeraj ni bilo seje plenuma jugoslovansko-bolgarske konference. Po predvečrajšnjem sklepu bi se imelo včeraj nadaljevati delo. Medtem pa je Lazić odpotoval v Belgrad, da dobi končna navodila od naše vlade. Kljub temu se je konferenca bavila od 10. do 13. z administrativnimi posli. V zapisnik se je vstavili vsi sklepi, ki so bili sprejeti predvečrajšnjim. Konferenca je nadaljevala svoje delo od 3. do 6. popoldne, ne da bi se spuščala v druga vprašanja. Razen Lazića se včerajšnjih sej tudi ni udeležil bolgarski delegat Stojkov. Program nadaljnjega dela ni določen, ker čakajo na povratek našega delegata Lazića.

**Belgrad, 15. marca.** (Izv.) Predsnočnim je došel v Belgrad načelnik za javno varnost Žika Lazić, da poroča vladi o poslednjih uspehih na niški konferenci in da prejme potrebna navodila za definitivni sporazum z Bogarijo. Kakor se po-

roča, je izjavil Lazić, da je konferenca v Nišu izčrpala skoro vsa vprašanja, zlasti ona, ki so v neposredni zvezi s komitaško akcijo na obmejnem ozemlju. Nerešeno je ostalo vprašanje o ukrepih, ki jih misli podvzeti bolgarska vlada proti macedonskim komitašem na svojem ozemlju. Lazić upa, da se bo po prejetih navodilih to vprašanje moglo hitro rešiti. Lazić je ob tej priliki izjavil, da se more pričakovati gotovih uspehov glede javne varnosti na levem bregu Vardarja, ako se ukrenejo uspešni ukrepi proti komitaški akciji. Radi tega je poveljnik orožništva general Uzun Mirković odpotoval v ogrožene kraje, da organizira čimbolj enoten nastop vojaštva in orožništva. Lazić je predsnočnim obširno poročal ministru za notranje stvari Vujičiću o poslovanju konference. Včeraj dopoldne je posetil tudi zunanjega ministra dr. Ninčiča. Zvečer se je vrnil v Niš.

## Nova bolgarska vlada.

**Belgrad, 15. marca.** (Izv.) Min. predsednik Stambolijski je sestavil novo vlado. Ministrski predsednik in zunanji minister je Stambolijski, minister za notranje stvari Arumpoljov, minister za prosveto Aleksander Botov, minister za javna dela Rista

Stojanov, minister za kmetijstvo Zagralski, minister za pravosodje Dubarinov, minister za finance Peter Janjev, minister za vojno Guradijev in minister za promet Nedeljko Atanašev.

## Dogodki v Poruhrju.

**Francoski odgovor na nemško kljubovanje.**

**Berlin, 14. marca.** (Izv.) Po vesteh iz Dortmunda, so danes dopoldne izvršili Francozi hišno preiskavo v prostorih uredništva »Dortmunder Zeitung«. Glavni urednik in en urednik sta bila aretirana. Francosko vojno sodišče v Recklinghausnu je obsodilo predsednika trgovskega društva v Wanneju na 6 mesecev ječe in milijon mark globe, ker ni vsled sklepa trgovcev v Wanneju prodal Francozom nobenega blaga. Uradni opravnik v Wanneju je bil obsojen na 3 leta ječe in 5 milijonov mark globe, ker ni hotel dobavljati Francozom premoga. V Düsseldorfu so prišli Francozi po vesteh »Lokalanzeigerja« v vladno poslopje ter vzeli iz vladne blagajne večji denarni znesek. Kakor sodijo,

je šlo za globo, naloženo občini Kettwig vor der Brücke. Pri Bottropu je danes dopoldne pozvala francoska straža običajni tovorni vlak Wanne-Bottrop, naj se ustavi. Vlak je peljal še nekoliko metrov dalje, ker ni mogel strojevodja kljub močnemu zaviranju ustaviti takoj vlaka, ki je vozil s polno brzi- no. Francozi so pričeli streljati, pri čemer je bil kurjač vlaka zadet od dveh streliv v prsa ter je bil smrtno-nevarno ranjen.

**Nemčija plačuje.**

**Berlin, 14. marca.** (Izv.) Državna banka je dala v poplačilo 13. marca zapadlih in od švicarske banke diskontiranih belgijskih državnokladnih menic angleški banki valut v znesku 48 milijonov zlatih mark.

## POGAJANJA Z JUŽNO ŽELEZNICO V RIMU.

**Belgrad, 15. marca.** (Izv.) Včeraj dopoldne je posetil dr. Rybar zunanjega ministra dr. Ninčiča in mu poročal o dosedanjih pogajanjih z družbo južne železnice v Rimu. Zatem je posetil dr. Rybar tudi min. predsednika Pašiča ter mu istotako poročal o tej zadevi. Po poročilu dr. Rybarja so bila poslana potrebna navodila v Rim načelniku jugoslovanske delegacije Avramoviču. Po prejetih vesteh bodo pogajanja z južno železnico trajala dalje, kakor se je prvotno nameravalo.

## POGAJANJA V OPATIJI.

**Belgrad, 15. marca.** (Izv.) Snoči se je načelnik naše delegacije dr. Rybar vrnil z brzovlakom v Opatijo v spremstvu dr. Matka Laginje. Dr. Laginja ostane 1—2 dni v Zagrebu. Predvečrajšnjim in včeraj dopoldne je prejel dr. Rybar nova navodila, ki so pa doslej še tajna. Člani posvetovalne komisije admiral Prica, pomorski kapetan Belen in bivši intendant zagrebškega gledališča Hreljanović ostanejo v Belgradu. Seje posvetovalne komisije se bodo nadaljevale po potrebi.

## ELEKTRIČNA CENTRALA NA FUŽINAH PRI ŽIREH.

(Dalje.)

V dobi, ko vse z nestrpnostjo išče novih sil in jih izrablja, je samo po sebi umevno, da so tudi podjetni Žirovci pograbilo za zaklad, ki ga jim je narava podelila. Združeni čevljarji so kmalu uvideli, da bi pomenila izpeljava močnega električnega toka za njih bogato razvito industrijo velik korak naprej, ako bi mogli dobiti za svoje stroje dovolj gonilne sile, katere dosedanja mala provizorična centrala na Dobračevi nikakor ne more proizvajati. V tej nadi so zgradili v letu 1920. z veliko podjetnostjo in velikimi težavami svojo lastno strojarjo, ki naj bi tudi dobivala gonilno moč od projektirane centrale. Za ustvaritev svoje namere so se združili v družbo z omejeno zavezo, ki naj bi preskrbela potrebni kapital. V to družbo so pristopili podjetnejši in premožnejši Žirovci s precejšnjim kapitalom za takratne razmere; ostali kapital so upali pa dobiti s posolil. To je bilo za tisti čas že nastopajoče deparne krize in za premoženjske razmere žirovskih družabnikov naravnost velikansko podjetje — neizpeljivo, ako bi bili morali ostati ves čas sami, in hkrati riskantno: mnogi so namreč zastavili in žrtvovali za dosego družabnega namena vse svoje premoženje. Pač redke idealizem, redka navdušenost za moderni napredek. Pobili ga niso tehtni ugovori, da bo velika naprava tudi veliko kapitala požrla, tudi jih niso oplašili pomisleki, da bo manjkalo veliki moči primernega konzuma in da bo rentabiliteta vedno dvomljiva. Preko vseh teh pomislekov so šli Žirovci odločno svojo pot za dosego cilja za zgradbo obsežne električne centrale na Fužinah. Za to misel jih je posebno ogreval dr. Ivan Kavčič, domačin in takratni železniški komisar v Ljubljani, ki je v tistih letih pridno zahajal v Žiri in okolico prirejat shode in sestanke, na katerih je ljudi pridobil za zgradbo velike centrale.

Ljudje so zaupali svoji sreči in zadržilom svojih govornikov in inženjerjev, da je rentabiliteta podjetja zagotovljena, ker bližnja Vrhnika komaj čaka na električno moč.

Z delom so koj pričeli. Poklicali so več inženjerjev, da izdelajo načrte. Že pred vojno je izdelala načrte češka družba Kolben a spol v Pragi, po vojni pa dr. ing. M. Kasal, za njim nadsvetnik Pertič. Merila sta nadalje še ing. Schneider od Stroj. tov. in liv. v Ljubljani ter ing. Mack od tvrdke Foith, St. Pöthen. Končno tudi ing. Lavenčič. Gg. ing. so po večjem priporočali, da naj se izpelje večji projekt, ker je Vrhnika kot odjemalec toka zagotovljena. Vrhnika ni bila pripravljena stopiti v zvezo z Žirovci samo kot odjemalka toka, marveč je obljubila tudi z izdatnimi deleži prispevati k večmilijonskemu podjetju.

Jasno je, da je bilo treba za delo, ki ga je nameravala svoječasno izvršiti cela dežela Kranjska, zavestne nadstrankarske sloge, tako v Žireh, kjer so podjetje kot nekaki nasledniki deželnozborske akcije začeli, in na Vrhniki, kjer so se hoteli z žirovsko podjetnostjo okoristiti ljudje, opredeljeni po strankah, so bili gospodarsko prešibki, da bi bili za-

Skrinjica Narodne ljudske stranke na Kranjskem je tretja — 3.

mogli izpeljati to velikansko delo, tembolj ker so ločeni tudi gospodarsko kot so politično. Svetovna in domača politika gre pač svojo vijugasto pot naprej in nazaj. A svetlobo in gonilno moč potrebuje pač Polak in Jelovšek na Vrhniki ter žirovski čelvarji in strojarji, kakor na drugi strani dekan na Vrhniki in župnik v Žireh s svojimi tovariši. Skupni interesi so omogočili sodelovanje z najbolj ekstremnimi strankami. Tako je družba pričakovala priznanja in pomoči od vseh strank. SLS kot nositeljica gospodarskih idej prejšnjega deželnega odbora in kot „faktična naslednica“ njegova, je že kot taka morala simpatizirati z nadaljevanjem dr. Lampetovih započetih del. Druge stranke pa, ki nosijo vladno večino, tudi niso mogle hladno mimo započeta dela, na katerem je toliko njihovih volilcev zainteresiranih z vsem svojim premoženjem. In faktično se je družba obrnila večkrat na dr. Žerjava in ministra Puclja in druge osebnosti vladne večine za posredovanje.

Skupnemu naporu se je dosedaj posrečilo, da je zgrajen močan in solidno napravljen betonski jez na Sori pri Fužinah. Tudi centrala je po svojih masivnih delih že gotova. Potreben material za napeljavo je nabavljen, z nestrpnostjo pričakujemo, da postavijo turbine v centralo in skoro zažene stroje v obratovanje.

Kakor stvari stoje, se bo porabil večji del toka za vrhniško industrijo. Vendar ko človek motri vso napravo, ki bo skoraj dodelana, in jo primerja z okolico s tako nezadostnimi prometnimi sredstvi, se mu nehote rodi misel: Ali ni tu na Fužinah postavljen temelj zvezi med Jugoslavijo in izgubljeno Idrijo? Polovico dela so izvršili Žirovci, ko so z lastnim rizikom postavili temelj. V interesu bližnjih občin po Poljanski dolini pa bi bilo, da se dovrši delo za izpeljavo nujno potrebne ozkotirne železnice na električni pogon. Dovolj moči bi bilo kljub temu za Vrhniko in njeno industrijo, če bi se privzele še v rezervi se nahajajoče rezervne sile.

Idrija je zadnji čas resno mislila na to možnost — saj ravno Idrija najbolj čuti svojo izolacijo. Idrijski župan in rudniški ravnatelj se z vso vnemo potegujeta za to misel — a laška vlada ne dovoli, da bi se rabil v njenem ozemlju tok, proizvajan v Jugoslaviji. Priti pa mora prej ali slej do pametne ureditve nujnega vprašanja na tem ozemlju. Do tedaj pa morajo biti vsaj pripravljala dela za zvezo s tem mestom gotova.

Brez dvoma ima podjetje, ki ima svoj začetek v dr. Lampetovih dalekosežnih gospodarskih načrtih, za deželo svojo prihodnost. Realna strokovna poročila inženjerjev ga pričoročajo.

Da bi občine od Škofjeloke do Žirov složno z Žirovci prijele za ta načrt! Vsaj do časa, dokler se domači prepir ne konča in ne pridejo na površje zopet ljudje, ki bodo zopet zastavili svoje delo, kjer je bivši deželni odbor kranjski prenehal v delu

za ljudstvo. Ta nesrečni osebni interesi pa nam je rodil zlo, da so posamezniki prisiljeni krvaveti za dela, ki bi jih morale izvrševati močnejše korporacije, dočim sedaj te oblasti niti cest več ne popravljajo. Gospodje, ki vas bo morda spreminjajoči kaos z nova dvignil na čelo naređa, tedaj si oglejte deželo in njene potrebe in s podvojeno pridnostjo dohitite, kar je bilo v letih nezmožnosti zamujenega.

#### PERMANENTNA SLUŽBA BRZOJAVNIH IN TELEFONSKIH URADOV.

Belgrad, 15. marca. (Izv.) Ministrstvo za pošto in brzojav je odredilo, da imajo od včeraj dalje vsi poštni in brzojavni uradi do polnoči neposredno službo, da se zagotove telefonska in brzojavna služba z Belgradom 4 dni pred volitvami in 7 dni po volitvah. Razen tega je poštno ministrstvo odredilo, da mora vse tehnično osebje v tem času neprestano nadzirati v svojem področju brzojavne in telefonske proge. V zvezi s tem je ministrstvo obvestilo tudi vse brzojavne in telefonske postaje, da se imajo smatrati kot nujne vse brzojavke, ki se tičejo volitev.

#### HRVATSKA ZAJEDNICA ZA RADICA.

Zagreb, 15. marca. (Izv.) V nedeljo sta imeli Hrvatska zajednica in Radičeva stranka v Vukovarju velik shod, na katerem sta govorila dr. Srkulj iz Zagreba in dr. Papratovič iz Osjeka. V ponedeljek je imela Hrvatska zajednica v Vinkovcih volivni sestanek, na katerem je govoril dr. Srkulj. Na obeh shodih je bil odobren sklep osrednjega odbora Hrvatske zajednice, da volijo njeni pristaši Radičevu stranko. Volivci Hrvatske zajednice v Medjimurju so istotako odobrili ta sklep osrednjega odbora ter bodo glasovali za listo dr. Bertiča.

#### KRALJ IN STANOVANJSKO VPRAŠANJE.

Belgrad, 15. marca. (Izv.) Kralj je sprejel včeraj v avdienco načelnika ministrstva za socialno politiko dr. Stojadinoviča, ki mu je poročal o stanovanjskem vprašanju v naši državi, zlasti o Belgradu in Zagrebu.

#### RUSIJA SE UDELEŽI KONFERENCE ZA RAZŠIRJENJE WASHINGTONSKE RAZOROŽBENE POGODBE.

Moskva, 14. marca. (Izv.) Kakor poročajo časniki, je Čičerin, komisar za zunanja dela, na povabilo društva narodov, naj se udeleži mednarodne konference za razširjenje temeljnih načel washingtonske pogodbe, izjavil, da vidi v društvu narodov sicer samo koalicijo nekaterih držav, da se bo pa vkljub temu Rusija udeležila washingtonske konference v interesu delovnega ljudstva.

najdba je pomenila oblast. Veliko oblast. Zato so ga nawutschi prijeli.“

Frik Truwor je prekinil Indijca: „Pustimo mrtve spat. Silvester nadaljuj.“

„Govoril sem o Glosinu. V njegovem laboratoriju sem nadaljeval s svojimi poizkusi . . . Previdno, ker njegova radovednost se mi je zdela sumljiva. Nikdar nisem zabeležil ničesar nepotrebnega. Kar pa sem moral zapisati, sem zapisal v tibetansčini.“

Naenkrat je bil uspeh tu. Preko noči. V sanjah sem popolnoma jasno videl žarilec za oblikovno energijo.“

Frik Truwor je nejevoljno zmajal z glavo.

„Resitve v sanjah . . . poznamo jih. Vse je v najlepšem redu. Ko pa se človek zbudi, je na sanje ali nozabil, ali pa je rešitev nezmiseln . . . Sanje so prazne rene . . .“

„Ne vedno. Dogodi se, da med spancem duša zapusti telo in jasno vidi.“

Atma je napravil ta medklic. Silvester je nadaljeval:

## Politične vesti.

+ **Položaj pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja.** Kakor se nam je naknadno sporočilo iz Beograda, so vse vesti belgrajskih listov o položaju g. Ivana Hribarja brez vsake podlage. Isto velja tudi o vesteh glede vpkojitve velikega župana za mariborsko oblast dr. Miroslava Ploja. Slične vesti so se že večkrat razširile po listih, pa so se pozneje vedno izkazale kot neutemeljene in služijo menda le v agitacijske svrhe nekaterih strank.

+ **Čast komur čast.** V »Slovenec« se nekdo ponaša, kako je oškodoval našo upravo in kako se je veselil, da jo bo še bolj, kar pa se mu ni posrečilo. Stara stvar je, da se vsak slepar ponaša s svojo »prefrikanostjo« in da najde zanesljivega sotovariša, s katerim si sežeta v roke.

+ **G. Žužek.** Mi čakamo dokazov, ki pa jih vsak dan zastonj iščemo v »Slovenec«. Ali ste se mar lagali, da jih imate? Ali ste imeli mogoče kake druge stranske namene? Nam se zdi stvar zelo zagonetna in bi želeli, da nam pojasnite, za kaj je pravzaprav šlo. Sedaj gre za Vašo čast!

+ **Ubogi Brejc!** O svojih nadčloveških naporih je govoril v Št. Vidu dr. Brejc. Nam se revež smili, ker si lahko mislimo, kakih nadčloveških naporov je bilo treba, da se je „doseglo“ vse to, kar je „dosegel“ koroški junak dr. Brejc.

+ **Predaja agend.** Odgovorimo še enkrat na kratko na „kolosalni“ očitak in bombastično razboznane dokumente „Slovenca“, ki bije z njimi svoje somišljenike po pameti. Iz tistih dokumentov se, kajne, razvidi, da je dr. Šusteršič ob razsulu Avstrije predal agende v roke Narodnemu Veču. **Kdo je bilo Narodno Veče? — Komu je torej predal avtonomijo?**

+ **Povprašujejo nas,** kako bodo poslanci SLS dosegli avtonomijo za Slovenijo, če se kregajo s Hrvati in zabavljajo čez Srbe. Tega odgovora pa, žal, pravtako ne moremo dati, kot ga ne bi mogli dati eseserji. Ljudstvo naj veruje v vseomogočnost esesarskih voditeljev — pa mirna Bosna.

+ **Slovenska avtonomija** se je vozila z avtomobilom na parniku iz Beograda v Zemun. Bila je posebljena, precej trebušna in spremljali sta jo dve zabavni dekleti. Tisti lepi časi za „avtonomijo“ so minuli. Te dni hodi avtonomija po Ljubljani, eseserji jo pa iščejo v Belgradu.

## Inozemske vesti.

\* **Četi in poruhrska akcija.** Francoska akcija v Poruhrju je izzvala v češkoslovaškem političnem življenju živahen boj o vprašanju poruhrskih otrok. Češkoslovaška vlada je namreč dovolila češkimi Nemcem, da sprejmejo 4500 otrok s Poruhrja na vzdrževanje, vendar pa ne dovoli, da bi ti otroci obiskovali nemške šole, ker se boji, da ne

+ **Centralistično žrelo z druge strani.** Zadnji »Domoljub« piše pod gornjim naslovom: »Ko bi Slovenci ohranili prvotno avtonomijo, ki smo si jo Slovenci pod vodstvom prve narodne vlade (v kateri je imela večino SLS) ustvarili — ali pa če bi jo dobili vsaj takrat, ko se je delala ustava, koliko koristnih ustanov bi danes Slovenci že imeli, ki jih sedaj še nimamo in jih ne bomo pod centralizmom nikdar imeli.« To mi neprestano trdim. Vsa krivda, da smo Slovenci izgubili prvotno avtonomijo, leži na voditeljih SLS, ki so imeli v prvi narodni vladi in pozneje odločilen vpliv, pa niso znali ohraniti tega, kar so podedovali po dolgoletnem delu dr. Šusteršiča in tovarišev. Dragoceno je priznanje, ki ga prinaša »Domoljub«, ker končno priznava to, kar smo mi vedno trdili. Zato pa bo tudi znalo naše ljudstvo obračunati z vsemi nesposobnimi voditelji ljudstva, četudi se danes pred volitvami zvijajo na vse mogoče načine. »Domoljub« pristavlja nadalje: »Kdo se ne bi ob tej misli z veliko grenkobo in žalostjo spomnil naših lastnih narodnih izdajic, ki so nam v Belgradu prodali naš dom in našo zemljo, da zdaj vse propada, namesto da bi vse napredovalo, cvetelo in rodilo sadove?!« Tako je! Tudi s tem se strinjamo! Kaj bolj primerne »Domoljub« na račun voditeljev SLS ni mogel povedati. Saj so ravno ti voditelji ponovno sedeli na ministrskih stolčkih v Belgradu in so vedno vpili, da more edinole SLS kaj doseči v Belgradu. Obsodili so sami sebe!

+ **Sijajni shodi.** Kakor poroča »Slovenec«, je imel kandidat SLS g. Stanovnik v nedeljo zopet sijajen shod in sicer v Dobrunjah. Eseserji iz samega sijaja ne pridejo ven. Niso še priredili shoda, ki ni bil sijajen, drugi pa ne shoda, ki ni bil strašansko polomija. Skoda samo, da bo ta sijaj tako hitro ugasnil.

+ **Čisto po liberalno.** »Domoljub« piše pod tem naslovom: »Grdo napada dr. Šusteršičev »Ljudski dnevnik« škofa in slovenske duhovnike. S tem je dr. Šusteršič izgubil zadnjo iskrico spoštovanja med vernimi Slovenci.« Kaj je »Ljudski dnevnik« napisal, tega »Domoljub« ne pove, zakaj če bi povedal, bi se samo izkazala njegova lažljivost. Te metode »Lažiljuba« ne bodo držale, ker je znano, da resnica v oči bode — pa jih tudi odpira.

bi bil vsled tega oškodovan češki živelj. Pri nacionalnih krogih je ta humani korak vlade napram lačnim otrokom zbadil glasen protest, ker se jim zdi, da je to le zahrbtna nemška politika, da sprejo Čete in Francoze. V tem zmislu razlagajo ta korak češkoslovaške vlade tudi mozemski listi, zlasti poljski, ki jih holi poraz na Tešinskem. »Stvo Polskie« od 24. februarja piše, da igra Češkoslovaška vlada napram Franciji dvoj-

Hans Dominik:

### OBLAST TREH.

Roman iz leta 1955.

(Dalje.)

„Vedno sem slišal, da je bil moj oče napaden od nekega upornega kurdskega plemena. V Pankong Tzo so mi pravili o tem . . . Kuanzar . . . naš stari učitelj, je govoril o tem . . .“

Atma je mirno nadaljeval:

„Zakaj naj bi umazali svetlo zrce mlade duše. Glosin, prijatelj tvojega očeta, je bil izdajalec. Nawutschi, Angleži so ga podpirali. Oni so uprizorili napad, ker je tvoj oče vedel za tajnost velike iznajdbe . . . Do sem je vse jasno. Potem postaja spoznanje negotovo.“

„Kaj je iznašel moj oče? Kaj se je zgodilo z njim?“

Razburjeno je stavil Silvester ta vprašanja.

„Ničesar ne vidim več jasno. Gotovo je, da ni več med živimi. Že dolgo časa ne. Sicer bi moja duša morala najti njegovo. Njegova iz-

potrebno. Varovala visokonapete napeljave so pregorela in prekinila električni tok.

Dvoje sem vedel takrat. Moj aparat je deloval in nekdo je poizkusil lopovščino. Nekdo, ki se je spoznal v laboratoriju, je napeljal na eksperimentalno mizo smrtonovarno visoko napetost.

Tri dni pozneje me je pri izprehodu v gozdu zasledoval nek avtomobil. Naenkrat je obstal poleg mene. Še predno sem se zavedel, kaj da se godi, so me krepke pesti potegnile v voz, me zvezale in omotile. Šele v ječi sem se zopet zavedel. Ko sem zagledal med sodniki tudi dr. Glosina, sem vedel, kdo da je pretaknil električni tok v laboratoriju.“

Frik Truwor je poskočil.

„Naj pogine pes! Možnost imamo, da ga uničimo. Ali naj se bojimo morda posameznika? Proč z njim!“

Prijel je za aparat.

„Moritev in ogenj nad morje. Osvobodimo se mrčesa!“

(Dalje prihodnjič.)

## Domače vesti.

— Vse naše zaupnike in somišljenike prosimo, da nam 18. marca sporoče od vseh volič brzojavno ali telefonično (št. 119) izid volitev na naslov „Uredništvo Ljudskega dnevnika“ Ljubljana.

— **Mažari ubili Slovenca Božidarja Severja v ječi.** Belgrajski „Radikal“ poroča, da je bil član naše razmejitvene komisije v Prekmurju Božidar Sever iz Murske Sobotice ubit v zaporu v Budimpešti. Ministrstvo za zunanje stvari je prejelo poročilo, da so ga ponoči gotovi ljudje ubili, obenem pa zatrjuje naši vladi oficijelno poročilo madžarske vlade, da je Sever nenadoma umrl v ječi. — List pristavlja, da so to madžarski fašisti storili iz maščevanja, ker je bil na več letno ječo obsojeni madžarski vohun Varga ubit od naših oblastei.

— **Predsedstvo pokrajinske uprave objavlja:** Opozicijonalec in posebno list „Pravda“ in drugi belgrajski časopisi razširjajo razne neresnične vesti, kakor da policijska oblastva vrše nasilja nad volivci v korist vladni stranki, da so predsednikom volivnih odborov ne izročajo dekreti v svrhu odhoda na volivna mesta, da se zamenjavajo občinski funkcionarji in prijemajo posamezne osebe v strankarske svrhe itd. Vse te vesti so neresnične in proračunane v strankarsko-agitacijskem smislu, kar je tudi prebivalstvu samega znano. — Da ne bi prebivalci enega dela naše domovine mislili, da se to godi v drugih krajih, je gospod minister za notranje posle pooblastil gospoda pokrajinskega namestnika z brzojavko št. 528 z dne 14. marca t. l., da to izrečno objavi.

— **Predsedstvo pokrajinske uprave objavlja:** Gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar je prejel od gospoda ministra za notranje posle Vujičića nastopno brzojavko pod pov. št. 599: „Popolnoma je izmišljena in tendenciozno objavljena v Cevaričevem „Beogradskem Dnevniku“ z dne 14. t. m. vest, da sem konferiral s predsednikom ministrskega sveta o Vaši odstavitvi z mesta pokrajinskega namestnika.“ — Slično vest je prinesla tudi današnja „Pravda“.

— **Ljubljanska organizacija Orjune** zanika razne govorice glede napada na g. Pašiča, ki naj bi se po poročilu g. pokrajinskega namestnika v Belgradu imel izvršiti na ministrskega predsednika, ko bi prišel v Ljubljano. Zagotavlja nasprotno, da je bila celo pripravljena staviti na razpologo akcijsko četo, ki bi čuvala, da se mu ne pripeti nič žalega.

— **Umril je po kratki bolezni** dijak 7. razreda I. drž. gimnazije Marjan Faganel. Pogreb se vrši danes ob 4. uri popoldne s Kongresnega trga 2. — R. i. p.

— **Zopet ponarejeni 1000 lirski bankovci.** Pri blagajni menjalnice Jugoslovanske banke je zamenjal France Gornik iz Sore pri Sodražici, kjer ga pa ne poznajo, ponarejen 1000 lirski bankovec.

— **Iz jetnišnice** dež. sod. v Ljubljani je pobegnil 20 letni Alojzij Marinšek, doma iz Gorjuš, pristojen v Brezovico pri Kamniku. Obsojen je bil radi hud. tavnine.

— **Otvoritev telefonske centrale v Guštanju.** Dne 20. januarja t. l. je bila pri pošti Guštanj otvorena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo (L).

— **Otvoritev telefonske centrale v Seleh nad Škofjo Loko.** Pri pošti Selea nad Škofjo Loko je bila dne 1. marca t. l. otvorena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo (L).

— **Lep parček.** Matevž Nerač, že preko 50 let star, iz Šentvida pri Stični je pobegnil s posestnikovo ženo Terezijo Zupančičevo iz Pristave pri Litiji. Popotnico sta si oskrbela tako, da je ukradel Nerač svoji ženi 35.000, Zupančičeva pa svojemu možu 12.000 kron.

— **Pobegnili** je od doma 15 letna Franciška Minon iz Gosposvetske ceste. Imela je zveze z Nemško Avstrijo.

— **Stoj! Denar sem!** je zaklical dne 14. t. m. ob 1 uri ponoči neznan napadalec na Gosposvetski cesti pred vele-

sejmiščem nekemu zasebnemu uradniku, ki se je vračal domov iz pisarne. Počila sta tudi dva strela. Napadeni je dobil lahko poškodbo na levi roki, napadalec pa se je zbal in je pobegnil.

— **Razne tavnine.** Andreju Kavčiču je bilo pokradeno v Dol. Mahovcu nekaj sukna, perila in en klobuk, vse skupaj vredno 6000 kron. — V trgovini Ivana Premelca v Kolodvorski ulici je bila ukradena večja množina svilenih in navadnih ženskih rut za na glavo in 452 kron gotovine, skupna škoda 55.000 kron. — Perici Urši Brajer iz Bizovika je ukradel neznan tat iz dvokolesnega vozička v Sodni ulici za 15.000 kron raznega perila. Pavlu Urbaniju, pos. v Potoški vasi pri Kotredešu je bila ukradena obleka in čevlji (6000 kron). — Iz veže hotela »Slon« je bilo ukradeno trgovcu Avgustu Škofu kolo znamke »Es-ka« vredno 8800 kron. — V kavarni »Evropa« je bila ukradena cariniku Ivanu Lenarju črna zimska suknja vredna 6000 kron. — Andreju Pipanu v Vodmatu je bila ukradena rdeča volnena odeva vredna 1600 kron. — Iz hleva hotela »Štrukelj« je bil ukraden Antonu Hodku iz Male gore 4000 kron vreden lovski pes. »Pubi« je črnašček, še mlad pes. — Starinarju Benjaminu Salmiču na Sv. Jakoba nabrežju je bila ukradena stara moška obleka vredna 2000 kron. — Neznani vlomilci so vlomili v stanovanje Frančiške Snoj v Ljubljani, Beethonova ul. in odnesli več zlatnine in srebrnine v skupni vrednosti 88.000 kron.

— **Ukradena mast.** Na votalu Rožne in Florjanske ulice v Ljubljani so zasacili nekega moškega, ki je nosil kositarjevo posodo s 25 kg svinjske masti. Tat okoli 24 let star, črno oblečen z zelenim plišastim klobukom, je govoril gorenjsko narečje in se je izdal za Ivana Keliška, mizarskega pomočnika na Glincah. Lastnik masti naj se zgleda pri pol. ravnateljstvu, in sicer pri okr. pol. nadzor. Podreberšku.

— **Bombe v Skoplju.** Na domu železničarja Savića so našli 10 bomb in 250 nabojev za strojno puško. Savić trdi, da je hranil orožje v svrhu lova, a dobil ga je v hiši že skritega.

— **Zdravila iz Nemčije.** Ministrstvo za narodno zdravje je prejelo te dni iz Nemčije večjo množino različnih zdravil na račun reparacij.

— **Zaplenjena zastava Radičevcev.** Zagrebška policija je zaplenila v Laščini pri Zagrebu zastavo tamošnje organizacije Hrvatske republikanske seljačke stranke. Zastava je bila zaplenjena vsled tega, ker je bilo na nji vse polno veleizdajniških napisov in gesel.

— **Protidržavna mažarska propaganda.** Dne 13. t. m. so bili nalepljeni v Veliki Kikindi lepaki, v katerem pozivljajo »probujajoči se Mažari« naše državljanke mažarske narodnosti, naj bodo pripravljene na vstajo v danem trenutku. Lepaki pravijo, da bo na našem ozemlju v kratkem nastala vstaja in da bo ta trenutek primeren tudi za osvobodjenje Mažarov.

— **Kroglice pred volitvami.** Pri prejšnjih volitvah za konstituanto se je opazilo v več krajih da so imeli posamezniki pripravljenih več volivnih kroglic že par dni pred volitvami. Opazilo se je tudi, da je bilo oddanih v nekaterih krajih več kroglic kakor je bilo vobče glasov. Isto se opaža tudi sedaj. Iz Sarajeva in Splita poročajo, da se nekateri tamošnji pristaši radikal-ske in demokratske strake nahajajo v posesti večje množine volivnih kroglic, katere kažejo okoli. — Malo verjetna vest, sicer pa prepuščamo za stvar popolno odgovornost zagrebški »Narodni politik«.

— **Zgradba tvornice za letala.** Te dni se je vrnila v Belgrad iz Francije in Anglije komisija vojnega ministrstva, ki je imela nalogo proučiti razne tipe avionov v svrhu nakupa za našo državo. Komisija je mnenja, naj država ne kupi nobenih avionov v inozemstvu, temveč sama zgradi tovarno za njihovo izdelavo. Vlada je dobila v ta namen že ponudbe.

— **Napad Turkov na kristjane v Skoplju.** Iz Skoplja poročajo, da je za-

vladalo med tamošnjim prebivalstvom veliko razburjenje, ker so Turki napadli v nekem predmestju več kristjanskih deklet in se jih hoteli polastiti. »Privredni Glasnik« poroča, da se je 12. t. m. vračalo več krščanskih deklet skozi turško predmestje ob pol 6. zvečer z dela, kjer jih je napadlo nena doma večje število muslimanov raznestarosti. Hoteli so jih odvesti s seboj v hiše, vsled česar je došlo do cele bitke s kamenjem in palicami, dokler niso napadalec preplašeni pobegnili, vsled kričanja deklet.

— **Poneveril okrog milijon kron iz državne blagajne.** Dne 7. t. m. je bil v Zagrebu aretiran glavni blagajnik drž. blagajne Marka Mlinarić, ki je s pomočjo falsificiranih pobotnic poneveril večjo svoto denarja, kakor se je zamoglo ugotoviti, okrog enega milijona kron. Oddan je bil sodišču, kjer je pri zaslišanju priznal, da je v istini denar poneveril. Zanika pa, da bi poneveril tolikšno svoto, kakor ju navaja obtožnica. Trdi, da si je prilastil samo okrog 120.000 kron, katere je zapravil v družbi s svojimi prijatelji in prijateljicami po raznih barih in enakih zabaviščih.

— **Preprečen ubeg iz zapora.** V noči od petka na soboto so čuli stražniki osješkega zapora za zidom pred delom sodnije, kjer se nahajajo zapori, tajinstveno stokanje. Po daljšem času so se odločili in odšli kontrolirat po zaporih. V enem izmed zaporov so našli na delu 5 jetnikov, ki so že skoro čisto prebili debeli zid in bi odstranili samo še par kamnov, pa bi bili na prostem. Pozneje so izpovedali jetniki, da so mislili pobegniti vsled tega, ker je bilo v zaporu preveč uši.

— **Starčkova smrt v ognju.** V stanovanju 84 letnega starčka Matije Weissa v Osijeku je nastal na doslej še nepoznan način ogenj. Starček je klical na pomoč, vendar pa se temu ni nikdo odzval in je starček, predno je kdo požar opazil, na opeklinah umrl.

— **Seljakinje oropale seljaka.** V Koprivnici na Hrvatskem se je pred nekaj dnevi vršil običajni letni sejem, katerega so posejili tudi seljak Stjepan Garalo in seljakinji Kata Kovač in Tereza Posavec. Ko je šel Stjepan Garalo domov, sta prihiteli na samotni poti za njim gori imenovani ženski in ga jeli obdelavati po glavi s steklenico polno vina. Garalo se je pod udarci zrušil in padel v nezavest. Ženski pa sta mu oropali 2000 dinarjev, ki jih je nosil pri sebi. Ženski se nista dolgo veselili svojega plena, ker so jih orožniki kmalu izsledili in oddali v zapor.

— **Oropana carinarnica v Bakru.** Pretekli ponedeljek ponoči so vlomili neznanec v carinarnico na Bakru ter odnesli 800.000 kron v papirju.

— **Blaznik se sam zažgal.** V hipnem napadu blaznosti se je te dni polil v Sarajevu neki Teologus Gorge-natos s petrolejem in se potem zažgal, tako da je po kratkem času umrl v strahovitih mukah.

— **Samomor iz strahu pred zaporom.** K Faniki Krsnik v Sarajevu je prišel te dni policijski agent z nalogom, da preišče njeno stanovanje. Krsnikova je bila namreč osumljena, da skriva ukradene predmete. Ko ji je agent prečital svojo prijavo, je stopila iz postelje k umivalniku in izpila steklenico lizola. Prepeljali so jo v bolnico, kjer pa je po par urah umrla.

— **Tri leta po krivici v zaporu.** Pred par dnevi se je pri okrožnem sodišču v Subotici končala razprava proti dvema orožnikoma, ki sta bila obdolžena zločina uboja. Pred tremi leti je prišel na orožnika, ki sta vršila svojo službo, streljati neki pijan vojak. Orožnika sta se mu postavila v bran in ga smrtno zadela. Vojaška oblast pa je orožnika aretirala misleč, da sta ustrelila vojaka namenoma in ne v silobranu. Šele po dve in polletnem zaporu ju je vojaška oblast predala civilnemu sodišču, kjer sta pa čakala na sodbo še pol leta. Sedaj pa ju je sodišče spoznalo nekrivim, na kar sta bila odpuščena.

— **Zdravstveno stanje črnogorske kraljice Milene** se je zelo poslabšalo in baie že umira.

— **Lastno palačo** bo zgradilo v Beogradu francosko poslaništvo, za kar je že odobril francoski parlament potreben kredit.

no vlogo, da Čehi vsled tega, ker so navezali živahne trgovske stike z Nemčijo, kamor izvažajo zlasti velike množine premoza in koks, izdatno podpirajo Nemce v boju s Francozi, ker more Nemce le pomanjkanje premoza prisiliti h kapitulaciji. Nadalje, da se bodo Francozi gotovo kmalu kesali, ker so v tešinskem sporu stali na strani Českoslovaški in ne Poljski. Kajti s premogom, ki je le po naklonjenosti Francozov pripadel Čehom, podpirajo le-ti sedaj zaklete sovražnike Francije. Tako poljski šovinistični list. Pa tudi češki listi ne molče. Pravijo, da imajo tudi Francozi mnogo bednih otrok na ozemlju, ki so ga Nemci neusmiljeno opustošili. Zakaj ne bi vzeli na vzdrževanje raje otrok svojih prijateljev? Kako se sklada Francozom naklonjena oficijelna politika českoslovaške vlade z glasovi rajhovskih listov, ki so polni slavospevov na českoslovaške Nemce, ki da uvidevajo in obsojajo brutalno nasilstvo Francozov in podpirajo Nemčijo v boju proti Franciji. Torej vlada v Českoslovaški istočasno dvojna politična smer: z ene strani českoslovaški narod s frankofilsko smerjo v soglasju z vlado, z druge strani českoslovaški Nemci s frankofobsko smerjo tudi z dovoljenjem — iste vlade.

\* **Vojaki — občinski svetniki.** Češki častniški časopis javlja iz Milovic, mesta, katerega prebivalci so povečina častniške vojaške družine, da kandidirajo pri občinskih volitvah vojaki, ki bodo dosegli bržkone večino mandatov. Pri prihodnjih volitvah v parlament računa list na 18 vojakov-poslancev, če bodo vojaki vložili svojo listo.

\* **Odkrilo gnezdo boljševiških vohunov** v Sofiji. Sofijska policija je odkrila neki centralni biro za „repatriacijo“, kateremu so stali na čelu trije bivši ruski oficirji. Ta urad, ki ima svoje podružnice v vseh balkanskih državah, je pošiljal v Moskvo različne vesti o gibanju na Balkanu. Biro se je osnoval pred letom dni in je vse doslej delal popolnoma nemoteno.

## KAJ POMENI NA KRANJSKEM 1. SKRINJICA?

Slovenska ljudska stranka.

1. Izdajstvo nad slovenskim narodom.
2. Lopato zemlje na grob, namenjen samoupravi slovenskega ljudstva.
3. Nagrada politikom, ki so izdajali koroške Slovence, hujskali na svetovno vojno, prejemali podkupnino od avstrijske vlade in zdaj vlečejo nagrado od ljudstva, da popravijo svoje premoženje.
4. Zmago hinavstva, špekulantstva in dobičkoljubja.
5. Sistematično sleparjenje slovenskega kmetijskega ljudstva.
6. Kupčije z izvoznici na korist par nekmetijskih magnatov in ravnateljcev.
7. Mešetarjenje s Pašičem, radikalcem in demokrati v svrhu zaslužnjenja slovenskega naroda in uničenja njegove avtonomije.
8. Pitanje kmetijskega stanu s praznimi frazami, da se stešejo korita par političnim špekulantom.
9. Zvezo z vsemi sovražniki slovenskega kmetijskega naroda, ako kaže na osebni dobiček.
10. Ljubimkanje s centralisti.
11. Varanje uradništva in neprestane prazne obljube.
12. Koritarstvo, bančne špekulacije na škodo delovnega ljudstva, zamenjavo kroge in naraščanje draginje.
13. Izkoriščanje države, izropanje slovenskega ljudstva in polnitev kapitalističnih žepov.
14. Gospodarsko propast malih in srednjih slojev.
15. Mogocene besede brez dejanj.
16. Pogin slovenskega uradništva.
17. Povišanje davkov v korist centralizma, izmozgavanje Slovenije, nazadovanje slovenskega kmetijstva in obrti ter splošno osiromašenje ljudstva.
18. Konec slovenske samostojnosti, izstradanje slovenske inteligence, izumiranje naših kulturnih, dobrodelnih in gospodarskih naprav.
19. Korupcijo na vseh koncih in krajih.
20. Sinekure na račun delavskih žuljev.

(Prosto po „Slovenu“)

**Vrzite 18. marca kroglico v 3. skrinjico.**

# Gospodarstvo.

— **Nov predor.** Na progi Topóider — Mala Krsna je bil prošli teden prebit predor »Lipe«, katerega dolžina znaša 1000 metrov. Delo se vrši v domači režiiji in so pri delu zaposleni večinoma Ličani.

— **Lekarnar na zabavi, lopov v lekarni.** Neki nepoznan lopov je vdrl v lekarno Pavla Kukovića v Šabenu, medtem, ko je ta sedel v kavarni. Ko se je gospodar vrnil, je maskirani lopov napadel še njega, tako da mu je odvzel poleg denarja, ki ga je našel v lekarni, še to, kar je imel pri sebi.

— **Usmrčenje komitašev.** Komitaša Arzen Janić in Peter Acević, glavna krivca v procesu proti razbojniški tolpi 175 mož, sta bila preteklo soboto ustreljena. Oproščenih je bilo 83 mož, ostali pa so bili obsojeni na ječo od 1 do 20 let.

— **Nepošteni uradniki pred sodiščem.** V Cetinju sta bila pred kratkim aretirana inspektor gradbene sekcije Karlovac in delegat za promet Matić. Obtožena sta zlorab v svoji službi. Kakor pišejo črnogorski listi, je tamkaj več državnih uradnikov, ki se pregrešajo na ta način v svoji službi.

— **Okraden vlak.** Nepoznani lopovi so ukradli iz vlaka, ki vozi iz Niša v Beograd, večjo količino tobaka in cigaret, ki so bile namenjene za monopolno upravo v Beogradu.

— **Kredit za norišnico v Nišu.** Ministrstvo za javna dela je odobrilo kredit 1.325.000 dinarjev za zgradbo novega zavoda za umobolne v Toponici pri Nišu.

— **Dve smrtni obsodbi.** Pred časom se je v selu Kumradži blizu Beograda odigrala krvava drama. Seljak Stanko Stefanović, star okrog 24 let, oženjen je imel razmerje s seljakinjo Cveto, ki je bila od njega 3 leta starejša. Ta je tako zagospodarila nad njim, da se je pod njenim vplivom odločil, da ubije svojo ženo. Nekega jutra, ko je njegova žena še spala na isti postelji s svojo materjo in svojim otrokom, jo je zabolil z nožem 26 krat na različnih mestih telesa. Cveta je temu prizoru prisostvovala. Okrožno apelacijsko sodišče v Beogradu je najprvo obsodilo Stankovića na smrt, Cveto pa na 20 let ječe, končno pa je kasacija spremenila obsodbo tudi glede Cvete in še njo obsodila na smrt.

— **Kuga.** „Temps“ objavlja, da je dobil od neke nemške organizacije, ki se naziva „Kuga“ pismo, v katerem ta Francosko poziva, da do 15. aprila izprazni Poruhrje, Rensko provinco in Alzacijo in da anulira verzajsko mirovno pogodbo. V nasprotnem slučaju bo navedena organizacija povzročila v Franciji in Belgiji različne živinske epidemije. „Temps“ ne pripisuje tej grožnji nikake važnosti, dočim drugi listi pozivajo direktorja Pasteurjevega zavoda, da se o tem izjavi.

— **Tvrdka J. Gorec,** staroznana trgovina z avtomobili, motocikli, kolesi in deli, otvori poleg svojih dosedanjih prostorov, nove poslovne prostore, v petek, 16. marca ob 8. uri zjutraj v palači Ljubljanske kreditne banke, Dunajska cesta.

— **Čevlje kupujte od domačih tovarov.** tvrdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zalog na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

## Narodno gledališče.

### DRAMA.

Četrtek, 15. marca: Othello. Red C.  
Petek, 16. marca: Zaprtó.  
Sobota, 17. marca: Za pravdo in sree. Red A.  
Nedelja, 18. marca: Madame Sans Gene (ob treh popoldne). Izven. — Othello (ob osmih zvečer). Izven.  
Ponedeljek, 19. marca: Za pravdo in sree (ob treh popoldne). Izven. — Ugrabljene Sabinke (ob osmih zvečer). Izven.

### OPERA.

Četrtek, 15. marca: Jenifa. Red D.  
Petek, 16. marca: Vrag in Katra. Red C.  
Sobota, 17. marca: Tosca  
Nedelja, 18. marca: Vrag in Katra. Red B.  
Ponedeljek, 19. marca: Gorenjski slavček. Izven.

g **Tobačni izvoz.** Naša država pripravlja drugi del tobačnega izvoza, ki bo znašal 250.000 kg.

g **Službeni vagoni na račun reparacij.** Prometno ministrstvo je bilo obveščeno, da dobi naša država letos na račun reparacij 300 službenih vagonov in 20 specialnih za prevoz premoga.

g **Zadar** je od 12. t. m. carinsko izločen iz področja italijanskega kraljestva in je uvoz in izvoz prost carine. uvoz in izvoz prost carine.

g **Modni pregled na praškem veleseminju** so priredile češke konfekcijske tvrdke v Theater-Variete-ju, pri čemer je sodeloval tudi gledališki režiser in šef za opremljanje. Ta revija je bila, kakor pišejo listi, po efektu, ki so ga napravili lepi pomladanski kostumi in izbrane nosilke kot modeli, nekaj prvovrstnega. Revija se bo ponovila v nedeljo 18. t. m.

g **Češkoslovaške železnice samostojna podjetja.** Prometno ministrstvo pripravlja za l. 1924 pretvorenje železnic v gospodarska podjetja, kakor je to začrtano že v tozadavnem zakonu. Uprava železnic bo čisto privatno gospodarska in zato državna uprava ne bo uživala nobenih ugodnosti.

g **Avstrijska oblačilna industrija** je momentano morda od vseh gospodarskih panog najtežje prizadeta. Nekaj cvetoča in od inozemce posebno obiskovana, preživlja zdaj težko krizo. Večina tvrdk ima polne zaloge, one pa, ki so morale prodati, so dajale podlastno ceno, ker niso bile v stanu iztržiti boljnih cen. Vслед velikih blagovnih zalog, ki vežejo znaten kapital, je bilo tudi za poletje malo nakupa. Cene v moški oblačilni industriji se gibljejo po tečaju švic. franka. Plače so pa padle nekako 15—20%, kar pa ni posledica kakih pogodb, ampak zgolj pomanjkanja na zaposlenosti. Momentano je zaposlenih v Avstriji samo 4000 do 5000 delavcev na domu, kar znači precejšnje zmanjšanje proti predvojni dobi. Omejitve obrata pa se kaže zlasti v tem, da so imele večje tvrdke povprečno 4 do 6 prikrojvalcev, ko jim

zdaj zadostujeta eden do dva. Popolnoma obrata niso ustavili nikjer. Avstrijska oblačilna industrija je namenjena po obsegu za bivšo monarhijo, precejšen izvoz pa je imela pred vojno v orient in v prekomorske kraje. Momentano se ukvarja z izvozom 30 avstr. tvrdk, ki pa imajo velike težave, tako da se mora obračati industrija le bolj na domače kupce. Glavno izvozišče je Jugoslavija, čeprav ta čedalje poredkejšje naroča, ker ji manjka denarnih sredstev vsled novčne tesnosti. V Nemčijo je izvoz izključen. Avstrijske podružnice na Češkem pa so skoro vse postale samostojne in imajo svoj sedež v Prosnici. Tako so torej cene padle vsled zastoja v odjemalstvu. Surovine pa se niso le znižale, ampak se na mednarodnih trgih stalno drže.

g **Likvidacija Wöllersdorfskih tovarov odklonjena.** Dolgo bojevani boj za Wöllersdorfska podjetja je zaenkrat zaključen. Zasebno-kapitalistična skupina je dala na protokol, da ne prevzema odgovornosti za posledice odlaganja. O nadaljni usodi podjetij se bodo zdaj vršile obravnave v Berlinu.

## BORZA.

Zagreb, 15. marca. (Izv.) Devize: Dunaj 0.138—0.139, Berlin 0.47—0.48, Budimpešta 3.10—3.15, Bukarešta 47—48, Milan 468—475, London 464—466, New York ček 98—98.75, Pariz 592.50—598, Praga 296.50—297.50, Švica 1845—1850, Sofija 57. Valute: dolar 96—96.75, franki 587.50—590, napoleoni 350.

Curih, 15. marca. (Izv.) Berlin 0.0258, New York 536.75, London 25.23, Pariz 32.45, Milan 25.60, Praga 15.95, Budimpešta 0.1725, Bukarešta 2.50, Beograd 5.45, Sofija 3.35, Varšava 0.0118, Dunaj 0.007450, avstrij. krona 0.0075.

## DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 15. marca. (Izv.) 1 dolar 96—98 Din, 1 funt šterl. 467 Din, 100 fr. frankov 600 Din, 100 švic. frankov 1850 Din, 100 mark 0.48 Din, 100 avstr. kron 0.1385 Din, 100 šsl. kron 296 Din, 100 lit. 475 Din, 100 ogr. kron 3.10 Din.

## Izpred sodišča.

s **Žalosten konec žalostnega zakona.** L. 1918. sta se poročila na brzo roko po takrat običajnem vojaškem zakonu vojak — Vrlišek z Nežo Pestotnikovo iz Šmartna. Premoženja nič — ona je bila služkinja — on pa vojak. — Čez par dni je odšel in se vrnil po vojni. Drugi del. — On kot rudar pohaja po Mažarskem, Koroškem, Bosni in Hrvatski. Ona ž njim. Kako sta živela, se ne ve. Oba delomrzna, brez stalnosti, po več dni sta se potikala kot cigana po gozdu. — Ona mu večkrat uide, on pride po njo in jo spravi zopet s sabo in zopet se ponavlja ista slika. Katastrofa se je izvršila 18. dec. 1922 v Tubinju, kjer sta bivala začasno pri njeni materi. On pride domov; ona zahteva od njega denarja. — Ker ga ji ne da, ga udari z okroglo debelo grčasto vejo po glavi. Mož pade; hoče se dvigniti, toda komaj se malo dvigne, dobi še par udarcev po glavi. — Mož obleži; žena gre spat, in še le ko se je malo naspala, gre gledat v vežo in najde moža — mrtvega. — Otoženka prizna, da ga je hotela preteptati, ni pa imela namena ga ubiti. — Žalostna, jezna, razjarjena, v togoti je tolkla, ker si cer bi bil on njo. — Oba sta se večkrat napila in sama pravi, da ji je nosil domov mesto zaslužka šnopsa. V celem zakonu ni imela srečne ure. — Obtožena je hudodelstva uboja. Porotniki so potrdili vprašanje z 9 glasovi. Obsodba: 4 leta težke ječe z raznimi poostriili.

s **Usoden Miklavžev večer.** Na Miklavžev dan zjutraj je našel posestnik Jakob Kovač iz Leskovca pol ure od Zagorja, ob robu gozda 60 korakov za hišo med listjem in livjem novorojeno dete. Otrok moškega spola je umrl radi pomanjkanja negovanja in mraza, kajti ugotovili niso nobenega znaka nasilne poškodbe. Mati, 18 letna Marija Judeževa, doma iz Rova v Kotredežu, obtoženka, je povedala v kratkem sledeče: Z doma me je pregnala 16 letno moja mačeha. — Kot služkinja sem se seznanila z 28. letnim rudarjem Ivanom Kovačem v Zagorju. Posledica znanja je današnji slučaj. — Sram me je bilo in prikrivala sem se do zadnjega. Usodni večer sem se umaknila iz hiše, otroka odnesla v gozd in doma onemogla obležala. — Niti najmanj ni poskušala zbrsati sledi krvavenja, niti zakriti otroka. Ležala je bolna 12 dni in ko so jo ženske vprašale, kaj je z njo, je bridko jokala in potožila: „Joj, kaj mi je bilo, da sem to storila z živim otrokom!“ Ko je okrevala, so jo dne 18. dec. zaprli in tako takrat kot danes pri obravnavi ni niti najmanj tajila ali olepšavala svojega dejanja. — Z ozirom na njene res žalostne razmere, katere sta ugotovili preiskava in obravnava, je upotrebilo sodišče olajševanje v izredno izdatni izmeri. — Še ne osemnajstletno, nezkušeno dekle, prepodeno od mačeha, v tujih službah, brez vsake za taka dekleta najbolj potrebne varne opore in vodilne roke, je padlo v roke zapeljivcu, ki jo je pa v najtežjem trenutku sramotno zapustil in izročil usodi. — Obsojena je bila na 10 mes. ječe. Preiskovalni zapor se ji šteje.

s **Celjska porota.** Umor. V petek, dne 9. marca se je pričela porotna obravnava proti Francu Strgarju, posestniku v Slogonjskem pri Brežicah. Umoril je svojo mater in jo potem vrzel v vodnjak. Obravnava je trajala do polnoči, se nadaljevala v soboto, dne 10. marca ter trajala zopet do polnoči. Zaslüšanij je bilo 52 prič. — Dne 23. nov. 1921 so v vodnjaku na domu obtoženca našli njegovo mater Nežo Strgar, ki je bila stara 51 let. V vodnjaku je bilo prav malo vode, slutil se je takoj umor. Slučaj se je naznanil in sodna komisija je ugotovila umor. Neža Strgar je dobila še pred smrtjo poškodbe na sapniku, požiralniku, hrustanec na požiralniku je bil prelomljen, kar priča, da je bila Neža Strgar zadavljena in potem vržena v vodnjak. Pri padcu se ji je zlomilo peto in šesto rebro, raztrgale jetra, ter zlomila hrbtenica. Ker se je starejši sin Franc Strgar večkrat prepiral z materjo, je padel sum nanj. Imel je namreč ljubezensko razmerje s sosedovo hčerjo, čemur se je mati protivila. Ker je imel obtoženec s sosedovo tudi otroka in jo je hotel na vsak način poročiti, mu je mati odrekla tudi posestvo. To je obtoženca jako peklo. Če sta se z materjo kregala, se je večkrat izrazil: „Če mi posestva ne daš, te bom ubil.“ Pred vojno je bil obtoženec baje dober in vbojliv fant, po prevratu pa se je popolnoma predrugačil, vdan je bil pijači, vsled česar mu mati ni zaupala ključa od kleti. Na domu ni bilo nikogar kakor obtoženec in njegova mati, kajti oče je umrl pred desetimi leti, mlajši brat pa je služil pri vojaki. Na dan umora bi se moralo voziti vino, katero je mati prodala. Za voznika se je ponudil materi obtoženec sam. Zločin se je izvršil okrog pol osme ure zvečer. Sosedje so takrat čuli par ženskih krikov in klic: „Jezus, Marija“, težko dihanje, rotenje in dva stoka, potem pa je vse utihnilo. Ponoči med 11. in 12. uro se je obtoženec oglašil pri raznih sosedih ter pripovedoval, da je sedaj pripeljal vinsko posodo domov, da pa je doma vse odprto in matere nikjer. Prosil je, naj gredo z njim iskat mater. Iskali so, a ničesar našli. Drugi dan pa je obdolženec peljal sosedu Kruica naravnost k vodnjaku ter rekel: „Poglejva, če je stara motri.“ In dobila sta jo. Ko so orožniki preiskali obtoženčovo hišo, je ta žepnil svojemu dekletu: „Samo tega ne povej, da sem bil to noč pri vas.“ Pri lanski obravnavi je bil obdolženec oproščen, ker se je znal dobro izviti. Toda 22. dec. 1922 je bil zopet aretirán, ker se je znova dognalo več težkih dokazov. Gabrijel Logar izpove, da je okoli poldneva slišal, kako je začela Neža Strgar kričati in stokati, sin pa je preklinjal. Priča Franc Požar je trdil, da sta obdolženec in njegova mati meseca oktobra 1921 naglala koruznico na voz, se prepirala, med tem pa jo je sin večkrat udaril z bičnikom. Priča Hel. Jeglič je slišala, ko je nekoč mati rekla obtožencu, da dobi posestvo mlajši sin, da ji je rekel: „Jaz te bom ubil, če mi ne daš prek.“ Priča Andrej Radanovič je izpovedal, da se je obdolženec 14 dni pred umorom proti njemu izrazil: „Stara itak ne da posestva, če vzamem to ali ono, jaz se bom enkrat fest napil, pa bom babo ubil, potem pa bo vse drugače.“ Izjave zaslüšanih prič popolnoma utemelje sum, da je hudodelec France Strgar. On sam pa vse zanika ter nastopa popolnoma samozavestno. — Porotniki so vprašanje hudodelstva umora potrdili z 9 glasovi proti 3. Sodni dvor je obsodil Franceta Strgar v smrt na vešalib.

## Naša skrinjica (NLS) v mestu Ljubljana je peta — 5.

Izdaja konzorcij »Ljudskega dnevnika«.

— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —

Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.



**BERSON**  
GUMENE PETE IN  
GUMENE POTPLATE  
ceneje in trajnije so kakor usnena!  
Najbolje varstvo proti vlagi i mrza!

**Razmnoževalne aparate**  
Original Schapirograph  
The Rex Co., Ljubljana